

ner dienstknechten *bijzondere woorden van barmhartigheid en vertroosting te spreken*, ten goede van 'Zijne bedrukte en nedergebogene kinderen. „Een goed woord verblijdt de ziel.” Hoe kort en eenvoudig dit woord ook zij, zoo het maar van God komt — als het Zijn mond maar is, die het spreekt — zoo het geloof het maar als eene boodschap des Heeren aanneemt en omhelst — hoe veel sterkte, welk eene bemoediging, welk eene vertroosting deelt het mede. Dit nu is een belangrijk gedeelte van de Christelijke bediening! „Weid Mijne lammeren,” zeide Christus tot Petrus. „Vertrouwt de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken,” zegt de Apostel. *Deze vormen een groot, ja verre weg het grootste gedeelte van de huisgenoten Gods, en de Heer slaat hen in het bijzonder gade.*

III.

Maar de Heere heeft, benevens dezen algemeenen lastbrief, eene *bijzondere boodschap* 'Zijne afgezanten in den mond gegeven, ten behoeve van 'Zijne beproefde en geoefende kinderen, en Hij heeft hun de woorden in den mond gegeven, wat zij te spreken hebben. Een algemeen voorbeeld zal dit in een helderder daglicht kunnen stellen. Stel u voor, dat onze koning een gezant naar een vreemd hof zendt. Hij is voorzien van zekere algemeene berichten aan den staat, waar hij zich moet ophouden. Maar daarenboven heeft hij eene *bijzondere boodschap*, of, hij is de overbrenger van een eigenhandig geschrift van zijnen soeverein. Deze twee dingen, hoewel op zich zelve onderscheiden, stemmen volkomen te zamen en het algemeene bevel zoowel als de bijzondere boodschap heeft hij nauwgezet na te komen. Evenzoo is het met de afgezanten des Heeren. De algemeene lastbrief van hen is: „Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast.” Dat moet hun algemeene regel van bevinding zijn, welke God in hunne handen stelde — de regel hunner bediening, waarvan zij niet mogen afwijken, opdat zij het hart van den rechtvaardigen niet zouden bedroeven, noch de handen der goddeloozen versterken. Maar boven, en evenwel in nauwe vereeniging met dezen algemeenen lastbrief, heeft de Heere hun eene *bijzondere boodschap* in den mond gegeven, die zij als uit zijnen mond hebben: „*Zegt den vreesachtigen van harte: weest sterk en vrees niet; ziet! ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods; Hij zal komen en ulieden verlossen.*”

1. Weest *sterk!* zie daar het eerste lid van de boodschap. Welk een verschil moet er niet in 't spreken van den Heere en van den mensch zijn! Indien ik hier den ganschen dag stond, en tot heesch worden toe uitriep: „Weest sterk!” ik zou er toch niet de minste kracht mee paren kunnen. Maar als de Heere slechts fluisterende zegt: „Weest sterk,” dan heeft Hij

de **vermogens**, om er eene kracht mede te paren, waardoor **gij** den martelaarstaak zoudt trotseeren. Dit is **eene inwendige** sterkte, gelijk David ondervond en gevoelde, als hij **zeide** : „**Ten** dage als ik riep, **zoo** hebt Gij mij verhoord, Gij hebt mij versterkt met kracht in mijne ziel,“ **Zoo** krachteloos zijn de woorden der menschen, **zoo** vermogende zijn de uitspraken **Gods** : **Het** eerste is slechts de opwelling **van eene** menschenlijke zucht, het andere de almacht van Hem, die door **eenen** enkelen wenk het heelal in zijn aanzien riep. Maar de gezanten spreken in naam van den Opperheer ; **en wanneer een** aardsche vorst zijne afgezanten niet te vergeefs laat spreken, hoe veel te min zal dit de Koning der koningen doen ! **Als zij** daarom tot het begroefde volk des **Heeren** zeggen : „**Weest** sterk“, dan wil en zal Hij dat woord met Zijne kracht vergezellen.

Maar wellicht zegt uwe ziel, arme vreesachtige, die gij zij t : „Hoe kan ik sterk zijn ? Mijne handen zijn **zoo** slap, mijne knieën **zoo** zwak, mijn hart **zoo** bevreesd; hoe kunt gij mij bevelen sterk te zijn !” Ja, ik geloof het, dit is zulk een wonder niet waar ? Maar de Apostel Paulus verklaart ons dit **zoo** schoon in 2 Cor, 12. **Wij** lezen daar, dat de Heere Jezus van den Hemel tot hem gesproken had : „**Mijne** genade is u genoeg: want mijne kracht wordt in zwakheid volbracht“. En zoodra waren deze woorden niet uitgesproken, of **de** ziel ontving er kracht door, en dit deed hem betuigen : „**Zoo** zal ik dan veel liever roemen, in mijne zwakheden, opdat de kracht -van Christus in mij wone. Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in **nooden**, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus wil; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig.“ **Waarom ?** Omdat, als hij zwak was, dan steunde hij op den Heere en ontving uit Zijne volheid die kracht die in zwakheid volbracht wordt.. Maar dan dat „**weest** sterk ?” **Wat** heeft u zwak gemaakt ? De zonde. Schuld ligt zwaar op uw geweten ; **vrees** beangst uw gemoed ; uwe weeën zijn vele, en uwe verzoeken zijn sterk. Maar **zoo** gij u verzekeren kondt, **dat** al uwe vijanden als zwakke menschen zijn, dat uwe zonden vergeven, uwe afwijkingen genezen, uwe ongerechtigheden achter **Gods** rug in de diepte geworpen waren, welk een kracht zou dit mededeelen ! **Alzoo** zegt God niet enkel : „**Weest** sterk !” en laat dan de ziel blijven, die ze is; neen, Hij geeft wat Hij gebiedt. **Als iemand in zwijm is gevallen, dan sidderen zijne handen, de knieën schudden en het hart verflauwt.** Maar dient gij hem **eenigen** kruiddrank of iets dergelijks toe, dan zal oogenblikkelijk zijne kracht en zijne levensgeesten weder opwekken, en in vorigen staat herstellen. **Evenzoo** is het met den kruiddrank van God. **Zoo** er slechts een druppel van dit **Hemelsch** vocht in de ziel valt, **dat zal alle zwakheid doen verdwijnen.** „**Dat** de zwakke zegge : ik ben sterk,“

2. De boodschap luidt verder : „*Vreest niet!*” „*Maar* ach Heer!” zegt de ziel ; „ik vrees wel ter *dege*. Ik vrees voor mij *zelven* meer, dan voor iemand anders, Ik vrees voor mijn snood, Goddeloos harte, voor mijne sterke lusten en driften, en mijne ontelbare inwendige vijanden — de strikken van den satan, en de verzoe-kingen van de wereld. En Gij zegt: *vreest niet!*” „*Hoe* zou ik niet vreezen?” En toch de Heere blijft aanhouden, met te zeggen : „*Vreest* niet.” Laat ons zien of wij niet iets ter verklaring hiervan kunnen bijbrengen. Stelt u ginds *eene* groote, dringende menigte voor, waarin zich *eene* zwakke vrouw met haren man bevindt. Hij zegt tot haar, in al hare bevingen en *vreezen* van verdrongen te zullen worden : „*Vreest* niet, grijpt mijnen arm vast aan, klem u dicht aan mij” ; *zij* doet het, en de vrees *verdwijnt*. *Evenzoo* is het met de vreesachtige ziel en hare vijanden. Zij zegt : Hoe zal ik door deze menigvuldige *moeielijkheden* komen, hoe mij door deze wederstand biedende twijfelingen en angsten dringen ?” Hare man, de *HEERE* der *heirscharen* komt en zegt tot haar : „*Vreest* niet, grijpt Mijne sterkte aan en houdt u dicht aan Mij.” De ziel hoort, gehoorzaamt en kleeft Hem aan, hare vijanden verdwijnen, hare *twijfelingen* en *vreezen* wijken ; en zij gaat er veilig door henen. Of neem een andere gelijkenis. Daar is een kind, dat beeft voor *eenen grooten* wachthond; maar de vader zegt: „Vrees niet, hij zal u niet schaden, alleenlijk houd u dicht aan *mij*.” „*Red* mijne ziel”, riep David, „*van* het zwaard, mijne eenzame van het geweld des honds.” Wie anders is die hond, die gruwelijke wachthond, dan de satan, wiens kaken van het bloed rieken? En indien de Heere zegt : „*Vreest* niet”, waarom zouden wij hem dan *vreezen* ? Hij is een *overwonnene*, een geketende vijand. Maar welk een behoefte heeft de ziel, die *zoo* vreesachtig is, niet aan dit Goddelijke „*vreest* niet ?” Want buiten Hem is de zwakheid van rondom, met Hem alles sterkte ; *zonder* Hem niets dan verschrikking, met Hem alles vrijheid. „*Waar* hot woord des *konings* is, daar is heerschappij ;” en dit maakt het „*vreest* niet” des *heeren* *zoo* krachtig. Gelijk Augustinus pleegt te zeggen: „*Geef* wat Gij gebiedt, en gebied wat Gij wilt.” De lasten worden niet weggenomen, maar er *wordt* kracht geschonken *om* ze te dragen; de beproevingen verminderen niet, maar er wordt sterkte gegeven om ze door te staan; het kwade des harten blijft voortduren, maar de medegedeelde genade overheerscht het,

3. Maar de Heere geeft eene genadige reden, waarom Zijne arme, bevende kinderen onbevreesd kunnen *en* mogen zijn. „*Ziet!* ulieder God zal ter wrake komen met de vergelding Gods, Hij zal komen en *ulieden* verlossen.” De Heere is dan nog niet gekomen, maar Hij zegt, dat Hij zal komen; en de belofte van

Zijne komst neemt de oorzaak der vreeze weg, Hij zegt: „Ziet.” Dat woordje mogen wij niet stilzwijgend voorbijgaan; het behelst iets belangrijks. De Heere is op weg; Zijn strijdwagen is gereed. „Die van de wolken Zijnen wagen maakt ; Die op de vleugelen des winds wandelt,” Gelijk de Heere tot Zijne discipelen zeide „Ziet omhoog, en heft uwe oogen opwaarts, omdat uwe verlossing nabij is,” alzo wil Hij door dit woordje „ziet” de vreeze van Zijn volk aftrekken van dat altijd gebukt gaan naar den grond, van dat onophoudelijk staren op hunne ellendige booze harten, en op de moeilijkheden en angsten van hunnen levensweg. „Richt u op,” wil Hij zeggen, „slaat uw oog getroost omhoog, want ulieder God komt, om u te verlossen.” Het verdriette u niet, dat ik bij elk woord van den tekst stil houde. De jota's en tittels van Gods Woord hebben wij ook als diamanten te verzamelen, en als eenen schat gade te slaan. In de Heilige Schrift is veel in weinig; niet zoo als in onze leerreden, waar dikwijls weinig, in veel is. Het Woord van God is overvloeiende vol met het wezen der waarheid, liefelijker en geuriger dan de aangenaamste nardus, Ziet op de volgende woorden: „*Ulieder God*” **Hoe!** is Hij uw God? Dat is voorzeker een uitvloeisel der eeuwige liefde. In dat eene woord, worden al de zegeningen van het Nieuwe Verbond in haar wezen te zamen gevat. Maar misschien zegt gij : „Och! ik, die zulke slappe handen, zwakke knieën en zulk een vreesachtig hart bezit, hoe kan Hij *mijn* God zijn?” Denkt gij dan, dat uwe zwakheid en angsten de liefde en barmhartigheid van God veranderen? Onder ons menschen is zulks niet denkbaar, en zou het dan ten aanzien van God zoo kunnen zijn? Zoo er eens een arme, geraakte oude vrouw aan uwe huisdeur kwam, die hare bevende hand uitstak, om iets van uwe milddadigheid te ontvangen. En gij, met medelijden over haar begaan, gaaft haar eene aalmoes in de bevende hand; maar zoodra hadden uwe vingeren de gift niet losgelaten, of de zwakke hand liet haar, door de groote ontroering en schudding op den grond vallen. Wat zoudt gij dan doen? Zoudt gij dan het geldstuk weder oprapen en in uwen zak steken, onderwijl met eenen smadelijken glimlach haar toeduwende : „Zoo gij het niet vasthouden kunt, dan zult gij het ook niet hebben?” Dit zou zoo wel eene bespottung van hare zwakheid, als een hoonen van hare armoede zijn. En zoudt gij dan denken, dat de Heere datgene doen zou, waar gij niet aan denken zult om te doen? Hij geeft eene belofte, spreekt een goed woord, geeft een teeken ten goede, Maar uwe geloofshand is zwak. Gij neemt het aan, maar — gij kunt het niet vasthouden; en gelijk de arme verwelkte vrouw, gij hebt het niet aangenomen, of het ontglijdt u. Zou de Heere het nu weder intrekken en zeggen: „omdat gij Mijne genadegaven niet vasthouden kunt, daarom zult gij ze

niet hebben?" Juist de zwakheid en ellendigheid van het voorwerp lokt de milddadigheid van den Gever **uit**, en juist dat hart, **dat** Hem tot geven beweegt, belet Hem, het terug te **neuen**. Eet is noch de zwakheid, noch de sterkte der hand, dat waarde geeft aan de gift. **Eene** sterke hand kan even **zoo** min **eene** schelling in een pond, als eene zwakke hand een pond in eene schelling veranderen. Wat de geveer geeft, niet hoe de ontvanger het aanneemt maakt de **gift** wat ze is. Laat uwe hand slap zijn, de gift blijft niet te mln, **zoo** als de Geveer die gemaakt heeft, en deze gift ia niet minder, dan Hij zelf: „**Ulieder** God." **En** indien God **ulieder** God is, dan kunnen uwe **twijfelingen**, **vreezen**, angsten en **misgrijpingen** de band van dat heilige verbond niet breken. Gij **zijt** een man, **en** uwe echtgenoot lijdt aan **eene** zware ziekte, zoodat zij inwendig van de zinnen beroofd schijnt te zijn; in dien treurigen toestand herkent zij uw aangezicht nauwelijks, twijfelt aan uwe toegenegenheid **en** gelooft in **geenen** deele, dat gij haar man zijt. Maar de **staat** van haar gestel, moeilijk als het is, verandert de trouw van u **harentwege niet**; **hare** **twijfelingen** verbreken de liefde niet, nog minder **kan** zij den band des huwelijks tusschen u en haar **vernietigen**. Daarom, indien eene ondertrouwde — **eene** beminde en **aangenomene** — des **Heeren**, door de verzoeking des satans aan hare **vereeniging** met hem twijfelt, zou dan **de** vreesachtigheid en **twijfeling** **de** **trouw** verbreken, of het huwelijksge-schrift vernietigen? Daar de verbondsliefde voor de grondlegging der wereld de bruid heeft aangewezen en uitgezien en de genade des verbonds hare hand in der **tijd** in die des bruidegoms gelegd heeft en vastklemde, **zoo** blijven zij eeuwig **Zijne** geliefden en beminden; want Hij gedenkt **Zijns** **verbonds** tot in der eeuwigheid." „**Al** Zijne bevelen zijn getrouw."

4. Maar deze God zal komen, en Hij zal „**ter** **wrake** komen." — welk een woord! — en evenwel, met **vergelding** — met wraak in 'de **eene**, en met vergelding in de **andere** hand. Maar is het wel bestaanbaar met genade, ontferming en barmhartigheid, dat Hij met **wrake** zal komen? Wel ja, mijne vrienden! liefde en jaloerschheid gaan altijd als twee medegenooten te zamen, en vergelding en wraak zijn twee nauw aan elkander verbondene bondgenooten: liefde ten opzichte tot de beminde, en **jaloerschheid** ten aanzien van den medeminnaar; vergelding aan de vrienden, en wraak aan de vijanden. Eene teedere vrouw wordt gehoond. **Zou** hare man haar niet verdedigen, en zich wreken aan hare versmaders? Wanneer hij hen tegen den grond sloeg, zou **hij** als man — ik zeg niet als Christen — te rechtvaardigen zijn. Deze wraak des **Heeren** nu, is tweeledig :**1**. Tegen Zions uitwendige vijanden. „**Do**e mij recht tegen mijne wederpartij," **zoo** riep de weduwe aanhoudende tot den **onrechtvaardigen rechter** : „**Zal** God dan geen recht doen aan

Zijne uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen?"

2. Maar daar is nog **eene** andere wraak, waarvan de Psalmist spreekt als hij zegt: „Gij **zijt** hun geweest een vergevend God, hoewel wraak doende over hunne daden.” En keuren zij dit Zijn doen goed? Uwe lusten en driften, uw hoogmoed, ongeloof, gierigheid, wereldsche gelijkvormigheid, en een heirleger **van** aangeborene verdorvenheden zijn vijanden van God, en van het heil en de vrede uwer ziel. Zullen zij dan verschoond worden en blijven? „**Neen,**” zegt de Heere, „deze Mijne vijanden; die niet hebben gewild, dat Ik over hen Koning **zoude** zijn, brengt ze hier, en slaat ze hier voor Mij dood.” Deze inwendige aangeborene vijanden zijn wel het meest te **vreezen**, dewijl het de snoodste en ergste vijanden zijn. Men spreekt **zoo** veel van vijanden; ja, wij hebben allen onze vijanden en **wij** moeten ze hebben, **zoo** wij wandelaars zijn op het nauwe pad. „**Het** bedenken des vleesches is vijandschap tegen God,” en dus ook tegen het volk van God. Maar wie zou wel uw ergste vijand zijn? „Wel,” zegt gij, „**die** en dat.” Neen, mijne vrienden, gij behoeft **zoo** veel omslag niet te maken; uw ergste vijand zijt **gij zelven** — **uw eigen ik**. Voor u **zelven** hebt gij het meest te **vreezen**. Een mensch kan zich **zelven** in vijf minuten meer schade doen, dan al zijne uitwendige vijanden hem in vijftig jaren kunnen berokkenen. De ergste vijand, die gij ooit gehad hebt of immer hebben zult, woont in uw eigen binnenste; en tegen dien vijand komt de Heere met wraak. En wie mag het zijn, daar gij de meeste afkeer van hebt in de wereld? Denk eens na, en zeg mij, of er één is, daar gij met reden **zooveel** afkeer en haat tegen te voeden hebt, dan tegen uw eigen **ik?! Zoo** iemand zich **zelven** niet haat, hij is geen volgeling van Christus. Een mensch moet zijn eigen leven haten; voor dat hij gezegd kan worden, de voetstappen van **eenen zelfverloochenenden** Jezus te drukken. Een Romeensch keizer deed eens den wensch, dat alle zijne vijanden maar **eenen** hals hadden, opdat hij ze met **eenen** houw van zijn zwaard mocht **neder**vellen, en een einde aan hen maken, O! dat onze inwendige vijanden, onze innerlijke lusten en verdorvenheden slechts **eenen** nek hadden, en dat de Heere dezelve met **eenen slag, van het** hoofd beroofde en verdelgde.

5. Maar als Hij met wrake komt in de eene hand, dan heeft Hij „**vergelding**” in de andere. „De **vergelding Gods,**” dat woord klinkt vreemd. Als wij van vergelding spreken, dan denken wij aan belooning, en geeft dus eene verdienste te kennen, doet het niet? Maar zou dit de eenige beteekenis van dat woord zijn? **Zou** vergelding altijd een loon — belooning te kennen geven? Volstrekt niet, en boven al hier niet. Een eenvoudig voorbeeld zal ons dit duidelijk maken. Gij hebt **eenen moei-**

lijken dag doorgebracht, daar gij uitermate **leedt** aan hevige tandpijn, De nacht komt; de pijn vermindert en gij geniet **eenen** zoeten, verfrisschenden slaap, „**Zie zoo**, zegt gij **bij** het ontwaken, dat is **eene** goede vergelding voor het lijden van gisteren.” Maar wat verdienste steekt er nu in de tandpijn, dien gij den voorgaanden dag geleden hebt? **Even zoo** is het hier, Des **Heeren** volk heeft met vele benauwdheden, angsten en smarten te kampen; vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen.” Maar de Heere verwaardigt Zich, hun vertroosting en zaligheid toe te brengen. Dit is **eene** vergelding, want het vergoedt al de beproevingen, die zij hebben doorgestaan ; maar daarom is het **geene** verdiende belooning. Wie ook van **verdiens**te spreke, ik ken ze niet. Alleen weet ik van één eenige verdienste — de hel. Indien de zaligheid, op des menschen verdienste gegeven werd, niet **eene** ziel zou behouden worden.

6. En wat is deze vergelding ? „*Hij zal komen om **ulieden te verlossen.***” **Zoo** is dan **zaligheid** de vergelding voor de **twijfelin**gen, **vreezen** en het lijden, dat de ziel heeft doorgestaan. **Maar** hoewel het woord vergelding hier **geene** verdiensten te kennen geeft, **zoo** sluit het toch een voorafgaand lijden in zich. De **Heere** geeft **geene** barmhartigheid dan aan ellendigen, noch vergelding aan die in geen lijden zijn ; en wanneer Hij komt ter verlossing, dat moet dan ook behoefte zijn voor de ziel. **Verlost** te zijn ! Wie peilt de diepte van deze uitdrukking. De eeuwigheid zal alleen het woord VERLOSSEN **verklaren** ! De verheerlijkte geesten der rechtvaardigen, hebben eerst uit den Hemel een blik te werpen in de **ontzaggelijkste** put des **heils**, voor dat zij het duizendste deel kunnen bevatten, van hetgeen door het woord *verlossen* te kennen gegeven wordt, Verlossing van de hel, verlossing van de uitstorting van **Gods** verschrikkelijken en geduchten toorn en wraak door de **tallooze** eeuwen ; van de eeuwige verdoemenis met de **duivelen** en de God vloekende zondaren, en een in bezit stellen van dien Hemel, welke geen einde kent, maar eeuwiglijk steeds **rijker** openbaringen van heerlijkheid en zegeningen oplevert ! Wat is er met zulk een zaligheid te vergelijken? Maar — toetsen zich onze zielen — hij die bevindelijk van **geene veroordeeling** weet, kent ook **geene** bevindelijke verlossing; en die hier nooit angsten en pijnen der hel gevoelde, weet niets, en zal niets te weten komen van de blijdschap en vreugde des Hemels.

Dezen zijn het die verlost zijn uit den bodemloozen put, het verslindende vuur en de eeuwige rampzaligheid. Zij, die slappe handen, struikelende knieën en vreesachtig8 harten hebben; in wien Jehova door Zijnen Geest werkt, en aan wien Hij deze zoete en vriendelijke boodschap zendt, Och! waren er meer harten om ze aan te nemen, ware er geloof, om ze te om-

helzen, ware er hoop om er op te leunen, ware er liefde om **ze** te genieten ! Dan zullen wij gewisselijk den God van **alle** genade al den lof en den prijs geven en vrijelijk aan Hem toe-
schrijven alle eer en heerlijkheid,

AMEN.

HET VASTKLEVEN AAN GODS GETUIGENISSEN,

LEERREDENEN OVER Ps. 119 : „**IK** KLEEF VAST AAN UWE GETUIGENISSEN, O **HEERE** ! BESCHAAM MIJ NIET. ”

Er zal wel niemand onder de levendgemaakte kinderen van God wezen, of hij zal, op den **eenen** of anderen tijd, zijne gewaarwordingen in den 119 **Psalm** beschreven vinden, Letten wij op den toestand, waarin de Psalmist zich bevond, toen God de Heilige Geest „**het** willen en het werken” in hem wrocht, en hem onderwees, hoe en wat in dezen Psalm **te** spreken, dan ontdekken wij weldra, dat hij op dien tijd niet **in de** verrukkelijkste genietingen noch in de diepst zinkende wanhoop was ; maar dat hij door de bewerking **Gods** tot **eene** kalme bevinding geleid, **zo** dat hij, liggende aan de voeten van Zijnen Heere, op Hem zijne **oogen** gericht had, wachtende, wat uit Zijnen mond zou gaan, en naar de openbaring van Zijne barmhartigheid en ontferming, hetwelk alleen zijne spijs en **zielverzadigend** deel was, In onzen tekst brengt hij het den Heere daarom in gedachten, wat Hij aan hem gedaan en waartoe hij zelf genadiglijk bekwaam gemaakt was, en neemt dat ten **grondslag**, om meer te vragen : „*Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen ; o **HEERE** ! beschaam mij niet.*”

1. *Laat ons onderzoeken wat **Gods** getuigenissen zijn en hoe de ziel daaraan vasthoudt ; en*

11. *welke uitwerking dat heeft.*

1.

A. Wat zou de Psalmist hier met **Gods** *getuigenissen* bedoelen ? Zou hij niets anders dan de letter der waarheid op het oog hebben ; niets meer dan op dien tijd van de Heilige Schrift geopenbaard was ? Ik geloof **dat** het iets meer zegt. **Hoe** groot toch de eerbied moge zijn, dien **Gods** kinderen de H. Schrift toedragen en hoe ontwijfelbaar zij dezelve als **eene** Goddelijke openbaring om **helzen**, evenwel zijn het die getuigenissen, welke van de lippen des **Heeren** in hunne zielen dalen waaraan zij zich in het bijzonder hechten. Zij kleven **zoo** zeer niet aan de letter des Woords — de uitwendige letters en woorden — maar aan zoodanige getuigenissen, welke, door de genade van God, in hunne ziel dalen door middel der Heilige **Schrift**. Zullen wij den Bij bel als **eene** Goddelijke openbaring

aannemen, dan moet de H. Geest het ons zelf eerst aantonen, dat hij door Jehova is ingegeven ; en — ik ben er bij mij zelve van bewust — dat niemand hem als *Gods Woord* zal aannemen, tenzij hij eenigermate dezelfde ingeving in zijne ziel ontvangen heeft. Hij mag door uitwendige bewijzen, of door de overlevering der vaderen overreed zijn van de Goddelijkheid des *Woords*, maar niemand zal de Heilige Schrift uit *zielsovertuiging*, uit de gewaarwordingen *zijns* geweten, of door de onderhandeling met God, als eene heilige openbaring van God aannemen, *zoo* hij geheel onbekend is met de openbaringen des Heiligen *Geestes*, die dit Goddelijk boek ingegeven en ter schrijving *bevoelen* heeft, Zullen wij daarom aan de geschrevene getuigenissen *als. een* geheel vastkleven — hetwelk onderscheiden is van *eene* bijzondere daad des geloofs, betrekkelijk een gedeelte van *Gods* Woord — dan moet er levend *geloof* in onze ziel zijn ; geloof door God geschonken en door Hem genadiglijk gewrocht.

Om het Woord van God *aan te nemen* gelijk het van Hem *komt*, dat *schijnt mij* toe eene van de eerste lessen te zijn, die de Heilige Geest der ziel inprent. Hiervan spreekt de *apostel* Paulus, als hij tot de Thessaloniërs zegt : „Gij hebt het woord der prediking van God, hetwelk gij van ons gehoord hebt, aangenomen, niet als der menschen woord, maar (gelijk het waarlijk is) als *Gods* woord.” En waarom ? „*Dewijl* het werkt in u, die gelooft.” Maar deze eerste aanneming is daarom nog *geene* geheele aanneming van het Woord van God, maar alleen van dat gedeelte *dat* de Heere der ziele geopenbaard heeft; en wanneer Hij *eenen* lichtstraal uit de Heilige *Schrift* in de *conscientie* heeft doen indalen, dan zien wij licht in dat licht, en het ontdekt ons de waarheid en wezenlijkheid van alle andere openbaringen. *Zoo* is het, als *er* een lichtstraal der zon door de wolken schiet, dan geeft hij ons ontegensprekelijk bewijs van het heerlijk aanwezen der zon. Ontvangen wij dus eene waarheid van God in onze ziel, dan nemen wij ook den ganschen Bijbel als eene openbaring van God aan. En daarom is het aan den anderen kant even waar, dat hij, die nooit eene waarheid, als een lichtstraal uit de groote bron van waarheid, — uit Hem, Die „*de Weg*, de *Waarheid*, en het *Leven*” is, in zijne ziel ontvangen heeft, de Goddelijkheid des Bijbels betwijfelt, en zich niet vereenigt met hen, die hem als eene *openbaring* van God erkennen en liefhebben.

Dit is dus de eerste straal van het Hemelsch licht, dat uit de Bron der *Waarheid* in de ziel *daalt*. Jehova de Heilige Geest rijdt als het ware op deze lichtstraal in de ziel, en brengt met haar zulke bijzondere waarheden, *als Hij* weet dat goed zijn. *De levendmaking* geschiedt in zeker opzicht niet met alle kinderen *Gods* op dezelfde *wijze*. Aan aller conscientie wordt niet dezelfde ondeelbare waarheid met kracht ontdekt; evenwel is er waarheid — dat is een

gedeelte der waarheid, het wezen en de **meening** van **Gods** woord aan ieders hart, met kracht door den Heiligen Geest toegepast ; anderszins **zouden** zij niet „**gebaard** zijn het Woord der waarheid,” Jac. 1 : 13 ; **zij** zouden anders niet gezegd worden „**wedergeboren** te zijn, uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwig blijvend Woord van God,” 1 Petr. 1 : 23 ; hoe zou zich de Geest der waarheid dan van de waarheid kunnen bedienen **om** hun geestelijk leven te onderhouden.

B. Maar wij komen tot de *bijzondere* getuigenissen, die God aan Zijne uitverkorenen openbaart. Eene eerste getuigenis, die God op het hart en geweten van Zijne kinderen bindt, geloof ik te zijn: een bekendmaken met Zijn **aanwezen**, — ik bedoel Zijn *geestelijk bestaan* — **eene** ontdekking van Hem, gelijk Hij wezenlijk is, en gelijk Hij Zich in de Heilige Schrift geopenbaard **heeft**. Uit de schepping mogen wij een flauw denkbeeld hebben van **eenen** God der natuur; uit de opmerkelijke **tusschenkomst** der Goddelijke Voorzienigheid mogen wij **eenen regeeren**-den God kunnen ontdekken; maar Jehovah den Drieëenigen te kennen, gelijk Hij wezenlijk is ; geestelijk met Hem om te gaan, **gelijk** Hij Zich in Zijn **Woord** outdekt heeft; Hem te kennen, **als** het beginsel van het eeuwige leven, waar vindt men dit dan bij **hen** wien Hij Zich **zelve** **genadiglijk** dus openbaarde. Het is waar, **wij kunnen** klare, stelselmatige denkbeelden van God hebben, **zij** kunnen met de letter der-waarheid overeenkomen ; maar alle uitwendige denkbeelden, bespiegelingen of inbeeldingen, die wij ons van **Gods** wezen vormen, **leeren** ons Hem niet geestelijk kennen; dit ontvangen wij alleen, door de onmiddellijke ontdekking van Hem aan de ziel. Alle andere kennis bestaat, in het vleesch, is de enkele vrucht van het schepsel, en schiet daarom ganschelijk te kort bij die kennis, die geestelijke wijsheid en het eeuwige leven is. En **leeren** wij op eene **geestelijke** wijze, dat er een God is, dan ontdekken wij niet alleen **Zijn** aanwezig, maar ook Zijn wezen. Door eene inwendige **getuigenis** van Zijnen mond, **en** door de toepassing Zijner uitspraken aan onze harten, **leeren wij** Hem kennen, **als den Rechtvaardigen** en Heiligen; **dat** Hij **den** overtreder niet onschuldig **zal** houden, en dat Zijn diepdoordringend oog de verborgenste schuilhoeken der ziel doorzoekt. Dit alles kan een **mensch** ook uit den letter des Bijbels weten, maar dan brengen deze waarheden geen geestelijk onthaal, verkeer of gewaarwordingen mede, Doch past God den Heiligen Geest, de waarheid **Gods** met kracht **aan** de ziel toe, dan verwekt Hij daardoor ook zoodanige geestelijke gewaarwordingen, verzuchtingen en oefening, als Hij naar Zijn welbehagen goed vindt. Zeg mij : waaraan **toetst** **gij** uwe waarheid-kennis?— Aan de hoeveelheid **tek-ten**, die **gij** door lezen of **hooren** geleerd hebt? Aan uwe

bekwaamheid om wat gij in de Schriftuur ziet, uit te leggen ? Of door het verstand **dat gij** hebt, Schrift met Schrift te vergelijken? Armzalige **kennis! zoo** gij anders niet hebt ; want **zij** bestaat in het vleesch en bij deze schemerende **letterspiegeling**, blijft de ziel dor en koud voor God. Toetst uw kennis **aan** dezen toets: welk gevoel bracht zij te weeg, wat oefening voor God, welke verzuchtingen in de tegenwoordigheid van Bern, met Wien gij te doen hebt; welke uitgangen des harten ; welke smeekgebeden deed zij toen tot Hem, in Wiens tegenwoordigheid gij nu en dan alleen zijt? Deze toets past op **elken** graad, hoogte en staat van het geestelijk leven, voor **zoo** ver dit leven in beoefening is.

Maar, zetten wij ons tot **eene** meer bijzondere beschrijving dezer getuigenissen, dan kunnen wij ze in twee groote klassen verdeelen, te weten: getuigenissen tegen ons en getuigenissen **voor ons**, in den weg der bevinding. Het is waar, al de getuigenissen **Gods**, hetzij van de wet of van het Evangelie, hetzij tot overtuiging of vertroosting, hetzij tot nederwerping of **opbouw**ing, als de getuigenissen **Gods** zijn wezenlijk **voor**, dat is **ten goede** van de ziel; maar als eene zaak van eigene bevinding beschouwd, haar bij het licht onzer gevoelens gezien, en aan de balans van onze oefening gewogen, dan hebben wij de getuigenissen **Gods** in twee klassen te verdeelen: getuigenissen tegen en getuigenissen **voor** ons. Ik heb met **Gods** hulp voorgenomen, u aan te wijzen, hoe de levendgemaakte ziel aan beide deze getuigenissen kleeft en vasthoudt; en dat het een **kenteken** en bewijs is voor heb geestelijk leven in de ziel, wanneer zij aan die getuigenissen kleeft, welke zij van Jehova's lippen in zich ontvangt.

1. Wij zullen beginnen met **eenen** blik te slaan op de ziel in hare eerste toenadering tot God — in de eerste uitgieting **harer** verzuchtingen, begeerten en behoeften naar Hem — in de eerste belijdenis voor Hem, wegens hare rampzaligheid en ellendigheid — in hare eerste overtuiging van het gewicht en den last der zonden — en de eerste diepgevestigde en hevige pijnen van een schuldig geweten. Dit toch is der ziele toestand, waar God een getuigenis in de consciëntie deed dalen ; dat is: aan wiens hart **Hij** Zijn Woord met kracht toegepast heeft, hetzij naar de eigenlijke letter, of in Zijn wezen en inhoud. Deze ontwaakte ziel heeft nu een gezicht gekregen van Zijne heiligheid, **eene** geestelijke kennis van **Hem**, als **eenen** God, waar niet mede te **spotten** is. En zoodra is deze getuigenis niet in het hart gedaald, of het omhelst haar — dat is : het kleeft er aan vast; **in het eerst** wel niet met liefde, maar toch met geloof; want vast te houden, wat God openbaart, is de bezigheid des geloofs — **het** werk des geloofs met kracht,” Veronderstelt niet, dat het geloof een **rei-**

ziger is, die het Woord van God doorkruiat, om **deszelfs schoone** voortbrengselen waar te nemen. Het geloof — vooral in zijne **kindsc h e i d** — scheidt geen genoegen in de Heilige Schrift te doorzoeken, opdat zij elke kust en oever zou kennen en gewaar worden ; maar het is **eene** stil in huis blijvende genade, wiens 'werk in niets anders bestaat, dan te kleven aan **Gods openbaringen**; in beoefening te brengen, wat God ontdekt ; in te handelen met hetgeen de Heilige Geest toepast. Daarom heeft hij, wiens geloof niet blijft bij hetgeen dat God heeft geopenhaard, wiens geloof met iets anders werkt, dan met hetgeen krachtig aan de consciëntie gebracht is, en **toomloos** rond dwaalt — ik zeg, hij heeft daarin een duidelijk bewijs, dat hij ledig is *van* het geloof der uitverkorenen **Gods**. Het kan niet anders, of het geloof kleeft aan hetgeen God hetzelfde ontdekt heeft, Maakt **Hij** Zijne hartdoorzoekende tegenwoordigheid der ziele bekend ; ontdekt Hij haar Zijne heiligheid ; openbaart Hij zich als **eenen** God, met wien niet te spotten is, Die door **geene** valsche **dienstbewijzen** en ijdele opofferingen van het vleesch gehoond wil worden ; ontdekt hij aan haar dat elke beweging, elke gedachte **en** alle woorden en werken naakt en geopend voor Hem zijn, de ziel kleeft aan die getuigenissen vast, omhelst ze, handelt **met** haar en wordt daar door **geoefend**.

Doch zoodra begint een **mensch** niet te kleven aan de **getuigenis**, dat in zijne ziel gedaald is, en zich te houden aan hetgeen God met kracht aan naar openbaarde, of van onderscheidene zijden steken de vijanden de -hoofden op; om haar ter zijde **afte** leiden, Hier openbaart **zich** de groote strijd in de ziel, en wel **tusschen** het geloof, dat aan de Goddelijke getuigenissen vastkleeft, en de **vijanden** des geloofs, die haar van hare ligging tegenover die getuigenissen zoeken weg te drijven. De Heere geeft eene zekere getuigenis in de ziel, en het geloof handelt **daarmede** en kleeft er aan vast; maar nu ook spannen alle vijanden zamen, om het geloof in hare **verrichtingen** te belemmeren het van **deszelfs** arbeid te verdrijven en van den grond te jagen, dien het geestelijker wijze betreden heeft, Komt, laat ons dit meer in het bijzonder beschouwen.

a. Als het geloof aan de Heilige Schrift vast begint te houden, als eene ingegevene waarheid des Geesten, dan ontspringt uit de diepte des **vleeschelijken** gemoeds het **ongeloof**, om tegen de plechtige getuigenis, door God der ziele gegeven, te strijden.

Ik heb het zelf bevonden, dat het **ongeloof** **niet** gekend wordt, tenzij het geloof gekend wordt. Ik wist eertijds niet, dat het zulk een reus, een zoon Enaks was als het is'; ik was met zijne krachten niet bekend, maar ondervindt het nog dagelijks, dat **hij** mij, trots alle tegenspartelingen en wederstand, op zijne armen kan wegdragen ! Behaagt het den Heere **onsde** plechtige

getuigenis **te** schenken, dat de Bijbel Zijn Woord is, dat **Hij** derzelve Auteur is, en het geloof neemt die getuigenis **aan**, dan ontwaakt aldra die reus uit zijne sluimering, verlaat **de** spelonk, die hij in het verborgene van het bedenken des vleesch es bewoonde, om dit kindsch geloof, dit teedere wicht den strijd aan te doen, en het van die plaats te leiden, **zoo niet** te jagen, waar God het gesteld had. En ziet daar dan den strijd. Het geloof zegt : „**Gods** Woord is de waarheid.” „**Neen**,” zegt het ongeloof, „daarin bedriegt gij u.” — Het geloof zegt : „**Ik** gevoel, dat het **zoo** is, en hoe zou ik het dan niet **gelooven**.” Ret ongeloof zegt : „**Uwe** gevoelens zijn **geene** bewijzen.” — Het geloof zegt: „**Ik** weet het zeker, dewijl God het **aan mijn** geweten en aan mijn harte bekend gemaakt heeft, en wie zal **Hem** tegenspreken?” Het ongeloof zegt : „**dat** was inbeelding ; gij weet er niets van.” **Zoo** is hier de strijd tusschen het geloof, dat aan **Gods** getuigenissen vastkleeft, en daardoor **ge**oefend wordt, en **het** ongeloof dat daar tegen redeneert, het geloof zoekt weg te vagen en te overstroomen met de vlooden, **die** uit den mond des draaks geworpen worden. Doch het geloof laat daarom niet los, omdat er met hetzelfde Goddelijke vrees gemengd is ; daar gaan met het geloof in zijne eerste uitgaande daden, schuld en veroordeeling gepaard ; geweldige oefeningen, kwellende gewaarwordingen, pijnlijke beroeringen en benauwdheden vergezellen het ; en hierdoor wordt het geloof op de rechte plaats gehouden. Het geloof dus, door de **Goddelijke vreeze** ondersteund, zoekt dit ongeloof, monster als het is, terug te etooten, opdat het niet door hem vervoerd zou worden, Het geloof gemengd met *en* zwoegende onder **veroordeeling** en zelfverfoeiing, kan de God-onteerende logen niet aannemen dat de Heilige Schrift **geene** eigene woorden **Gods** zijn. De ziel die hare angsten, smarten en jammeren **op** eene geestelijke wijze kent, **kan** hare gevoelens nooit **langen** tijd wantrouwen, **noch** hare eigene gewaarwordingen leugen **heeten**,

b. Maar de *eigengerechtigheid* is eene vijand, die zich van **eene** andere zijde **opdoet**, om, ware het mogelijk, het geloof van zijne standplaats te verdrijven. Wat gelooft eigenlijk het geloof in zijne eerste oefeningen? — Dat de wet eene zuivere en volkomene gerechtigheid vordert ; dat God **eene** volkomene heiligheid eischt ; dat al onze eigene deugden niets waard, ja een wegwerpelijk kleed zijn. **Zoo** spreekt het geloof, in overeenstemming met **Gods** woord, Maar dat staat de eigengerechtigheid tegen ; zij wil niet, dat het geloof de waarheid van God geestelijk *zal verstaan*, gelijk God die geopenbaard heeft ; **zij** zoekt zich te versieren **met** een kleed, dat door **Gods** Geest niet **geweven** is, en hetgeen **Gods** Woord en Zijne getuigenissen in het hart te planten, wil **zij** bekladden en vuil maken ; **zij** zoekt dat te overpleisteren en

schuil te houden, opdat het licht van **Gods** aangezicht het niet zou **bestralen**. Zie hier den **heeten** strijd : het geloof, te midden van schuld, **veroordeeling** en verfoeiing van zich **zelven**, **Goddelijke vrees** en eerbied in al zijne oefeningen jegens God en de eigengerechtigheid. Aan den **eeenen** kant overreed te zijn, dat wij verlorene, diepbedorvene en walgelijke schepselen zijn, en aan den anderen kant **eene** eigengerechtigheid te bezitten, die deze overtuigingen zoekt te **besussen**, dat werk te verdonkeren en het in haren **onpeilbaren** kolk te verzwelgen — welk **eene** tegenstelling! Maar vroeger of later breekt het levend geloof door alle vermommingen heen, en heft zich zoodanig omhoog, dat hare ongetemperde kolk kraakt en in een valt, waardoor de ziel naakt voor God komt te staan, opdat zij **bevindelijkerwijze** bekleed zou worden met den mantel **eener** toegerekende gerechtigheid, Zie daar iets van de getuigenis **tegen** ons, en het vastkleven des geloofs aan dezelve; laat ons nu

2, De getuigenissen **voor** de ziel beschouwen. Na eenigen **tijd** dan zal de Heere aan de ziel **eene** getuigenis geven, dat **Hij** genadig ia; dat er barmhartigheden bij Hem zijn, opdat Hij gevreesd **zoude** worden; dat **er** vergeving is door het Bloed des Lama; dat er **eene** heerlijke gerechtigheid gewrocht is door de gehoorzaamheid van den **Zone Gods**. **Zoo** ontsteekt Hij, door **eene** getuigenis aangaande Jezus, het geloof, om „**Christus** Jezus den Heere aan te nemen,” als onze volkomene zaligheid en onze gansche begeerte, Hier is het ook „het werk des geloof!, met kracht” aan die getuigenis vast te kleven. Eet geloof **wil** noch kan zich niet van de plek, waar God het op geplaatst heeft, afgeven. Openbaart de Heere Zijne gramschap en toorn, **het** geloof neemt dat aan en kleeft er aan vast. Ontdekt Hij **Zijne** barmhartigheden, het geloof gelooft dat en kleeft er aan vast. Welke waarheden **Gods Geest** ook uit den Bijbel aan de ziel toepast, het is de werkzaamheid des geloofs het geopenbaarde aan te nemen en te omhelzen. „**Ik** kleef vast aan Uwe getuigenissen.” Doch wanneer de Heere **eene** getuigenis **aan** het hart en de **conscientie** geeft — als Hij een **woord** van vertroosting aan de ziel toevoegt, als Hij haar vrede met Hem geeft te genieten, als Hij **eenige** dauwdruppelen van het bloed der verzoening op haar sprengt, als Hij Zijn **eeuwig welbehagen** haar duidelijk en klaar vertoond heeft, en de ziel kleeft aan die getuigenissen vast, dan welt er iets van den bodem des **vleeschelijken gemoeds** op, dat ongeloof heet, dat niet dan strijd voert tegen het geloof, en niets **minder beoogt, dan het** geloof uit zijnen staat te rukken en **zijn**en arbeid te stuiten, **O!** welk een werk is het — „**het** werk des geloofs met kracht!” Men spreekt **zoo** veel van het geloof, alsof het niets te verrichten had. Maar **waarlijk** ik kan mij niets arbeidzamer **voor-**

stellen, dan het levend **geloof**. Het **levend geloof werkt altijd** — ik bedoel als de Geest des **Heeren** het *werkende* maakt — **door altijd, meen** ik al die tijden, als de Heilige Geest het **in** beoefening brengt ; en alleen voor **zoo** ver als het geloof in de ziel werkt — ja, ook krachtig werkt, bewijst het ons, het „**geloof van Gods** uitverkorenen”; of het „**geloof van Gods** gave” te zijn. Zoodra de Heere dan de ziel door het geloof op eene aangename wijze overreedt, dat wij eeuwig de Zijnen zijn — **zoodra er** eenige uitvloeiselen van het genadig welbehagen in onze zielen ondervonden worden, dan zijn er ook menigerlei vijanden, die hunne hoofden opheffen om, ware het mogelijk? dat geloof te verdringen.

Somtijds openbaart zich eene gehate *verwaandheid en trotschheid uit* het vleeschelijk gemoed, om de ziel van de plaats te drijven, **waar God haar** vestigde. Al **Gods** volk wordt niet op eene even krachtige wijze verlost; daar zijn onderscheidene graden hieromtrent ; sommigen worden krachtdadig verlost, door eene gezegende ontdekking van Christus aan hunne zielen, waardoor zij zich in eens in de volle blijdschap en **vertroosting** van het Evangelie mogen verheugen ; bij dezulken houden gemeenlijk deze aangename tijden het langste stand, en hunne zielen genieten het liefelijke bewijs, dat zij kinderen **Gods** zijn, vóór de grondlegging der wereld door Jehova bemind. Maar **zoo** worden alle **Gods** kinderen niet bedeed; daar zijn er, **welker** verlossing niet **zoo** duidelijk zichtbaar is; de uitstorting der liefde **Gods** is niet openbaarlijk, de getuigenissen van Jehova's liefde en barmhartigheden zijn **zoo** klaar niet ontdekt. Het bezoek is kort en voorbijgaande, gelijk er bij Hoogl. 2:9 van den Geliefdsten gezegd wordt : „**Hij** blinkt door de traliën”; gelijk als wij iemand haastig **voorbij** onze vensteren zien gaan, wier gedaante wij wel bemerken, maar zijn gelaat kunnen wij niet met onderscheiding **zien**. **Zoo** beweegt Zich Jezus — op eene geestelijke wijze — somtijds- kort en voorbijgaande voor de traliën, en geeft slechts een haastige schemering van de beminnelijkheid **Zijns** Persoons, van Zijne genade, bloed en gerechtigheid, In vergelijking van de voorgaande, is *deze* openbaring zwak en machteloos, het is eene meer voorbijgaande en laat niet zulke diepe en voortdurende indrukken achter, en daarom schijnt het dat krachtigu werk niet te zijn, waarnaar een kind van God zoekt en verlangt. Dit nu vat het ongeloof aan als **eenen** grondslag, om er op te steunen — want de tegenstrevers ontzien zich niet, krachten van het geloofzich **toe** te **eigenen**, om daardoor in het hart bevestigd te worden. **Een** kind van God, dat niet **zoo** krachtdadig veranderd is, dat slechts met enkele dauwdruppelen der barmhartigheid **besprengd** werd, **eene** schemering der liefde genoten heeft, en niet tot de volle

genieting van vrede en vrijheid gekomen is, komt dikwijls in gezelschap van hen, die hunne wonderlijke genoeglijkheden, gezegende vertroosting, de verzekering dat hunne namen in het boek des levens geteekend zijn, en hun klaar bewijs van tot de huisgenooten **Gods** te behooren, mededeelen. Dan begint zulk **eene** ziel al dadelijk zijne bevinding, met wat zij behoorde te zijn, te vergelijken ; **zij** beschouwt de groote bezitting van anderen, in tegenoverstelling van haar beperkt eigendom, en ziet zij op haar schraal en sober strookje land, dan wordt het een niet — moerassen en kolken, bij de bezitting van den rijken nabuur. Dan geschiedt het niet zelden dat de *vermetelheid* ontspringt — die vervloekte vijand van een kind van God ; en wordt de ziel vermetel, *verwaand*, dan wordt de getuigenis **Gods** verlaten. De getuigenis was zwak, maar de verwaandheid zegt, dat zij sterk was, het bezoek was voorbijgaande, maar de verwaandheid verklaart het blijvende te zijn. **Zoo** verheft zich de vermetelheid, om de ziel van hare wezenlijke standplaats te trekken en in eene vrijheid te plaatsen, die God niet mededeelde, en daarom **valsch** is. Daar nu het werk des geloofs bestaat in vast te kleven aan de **getuigenis Gods**, **zoo** openbaart zich hier de zwaarigheid: de vermetelheid duwt het geloof verder dan hare standplaats — die het geloof zoekt te behouden — wezenlijk is ; het geloof heeft **Gods vreeze** voor de aandacht; en hangt eenvoudig aan datgene, wat het van God ontvangen heeft.

Aan de andere **zijde**, verheft zich niet zeiden de *moedeloosheid*. Deze ziel wordt door hare verwaandheid boven haren staat getrokken, door eene vermetele en valsche vrijheid, gene daarentegen wordt moedeloos teruggedreven, wordt sidderende, en verdenkt haren gaaschen staat. Beide **zijn** de tegenstrevers van het geloof, beide zoeken de ziel van haar heil te berooven, haar van hare standplaats af te drijven, de eene dus en de andere **zoo** — de twee winden waaien in eene tegenovergestelde richting, maar beider oogmerk is, het schip op de een of de andere ondiepte te zetten. Maar het geloof houdt vast, nu eens in spijt der verwaandheid, dan eens trotsch alle wanhoop — het geloof kleeft de geestelijke getuigenis **Gods** aan, hoewel het er bij tijden verre af is, om haar voor **eene** zuivere **getuigenis Gods** te durven houden ; maar behaagt het God den Heiligen Geest, Zijne invloeden mede te **deelen**, dan houdt het zich aan, leeft door en werkt met de getuigenis door God hem medegedeeld. „**Ik** kleef vast aan Uwe getuigenissen,” En waren er **geene** moeielijkheden, **geene** beletselen — werd er niets in de ziel gevonden dat wederstand bood aan dat vastkleven aan **Gods** getuigenissen, waarom bracht David het dan den Heere in gedachtenis ? Hij stelt het den Heere voor, dat hij aan Zijne getuigenissen gekleefd had ; alsof hij het Hem herinneren wilde, dat

God hem niet alleen getuigenissen, maar een levend **geloof** gegeven bad, opdat hij door dat geloof aan die getuigenissen zou vastkleven met een voornemen des harten.

3. Maar daar zijn getuigenissen **van eenen** nog anderen aard niet zo0 zeer getuigenissen tegen, of getuigenissen *vóór* — ten goede van ons aandeel in dat verbond der genade, als wel, **getuigeniese n** van *Goddelijke onderwijzing*. Laat ons eenige **derzelve** opnoemen. De Heere heeft in Zijn Woord verklaard: „**Arglistig** is het hart, meer dan eenig ding ; ja doodelijk.” Dat is eene getuigenis uit den mond van God ; en hoe neemt de ziel eerst **deze** getuigenis aan en omhelst haar? — Door bekend te worden met de diepte der verdorvenheden **onzes** harten, door het openbreken van de verborgene fonteynen der ongerechtigheden, de groote kolk, welke daar in het binnenste huisvest. Deze getuigenis van de diepe en doodelijke verdorvenheden komt gewoonlijk niet in het eerst, maar na meer of minder eene getuigenis van **Gods** welbehagen te hebben ontvangen; en hoe zou een mensch het ook kunnen dragen, **zoo Gods** barmhartigheden der ziel onbekend waren ? — hij zon op dien grond niet staande blijven, wanneer de watervloeden losbraken, ware er **geene** steenrots die zijne voeten betreden hadden, hij zou in die diepe moeras verzinken als er **geene** vaste grond — **geene** droge plek ware waarop zijne voeten vast stonden. En over het algemeen genomen, wordt er, *vóór* dat de ziel **eene** getuigenis van barmhartigheid en liefde uit den mond des **Heeren** ontvangen heeft, weinig van de diepe inwendige verdorvenheid en **afzichtelijke** bezoedeling des harten gekend, maar nu komt er ook eene diepe ontdekking van de inwendige verdorvenheid, van de „**arglistige bedriegelij kheid**” ; van eene alle verbeelding en beschrijving te boven gaande bezoedeling en besmetting van het kwade. Zijn inwendig gevoel stemt nu de getuigenissen van God, aangaande het **doodelijke** en bedriegelijke hart, toe ; hij kleeft aan die getuigenissen vast. „Ik kleef vast aan uwe getuigenissen;” als of hij zeggen wil: „**elk** zegge van de zuiverheid van het schepsel wat hij wil. De Farizeeër **poche** op de waardigheid van de menschelijke natuur, of bazuine de vermogens van het vleesch uit, ik kleef vast aan de getuigenis, mij gegeven, en waar mijne inwendige gewaarwordingen mede overeenstemmen, dat „het harte arglistiger is meer dan eenig ding ; ja **doodelijk**” ; **dat er** van den hoofdschedel af tot den **voetsoel** toe niets **geheels** te vinden is; diep onrein, „**vol** wonden, striemen en etterbuilen” ; en aan die getuigenis kleef ik vast, want ik **be**vind het in mijn binnenste waarheid te zijn.” En hij moet er ook **aan vast kleven ; niet alleen in de letter**, maar in den geest — niet in de leer, maar in de bevinding — niet alleen op de getuigenis van God en **Zijn** Woord, maar veel meer op de **ge-**

tuigenis Gods in de ziel. Hij kleeft aan die getuigenis met het; **gansche** gevoel **zijns** harten — hij bekent, dat zijn natuur **van** God is afgefallen — dat hij een verdorvene en bezoedelde ellendeling voor **God** is — dat hij van **nature** vuil en walgelijk voor Hem staat, hoewel hij door genade in den Geliefden — in Christus gerechtigheid aannemelijk mag staan.

Wederom heeft God in Zijn Woord gesproken : „**Ik, de HEERE,** haat het kwade.” Die getuigenis nu, Spreekt de **Heere** uit **Zijn** Woord tot de harten **Zijner uitverkorenen.** Hij drukt het Zijn volk op het geweten, dat **Hij** een afschuw heeft van het **kwade**, dat Hij het haat met eene volkomene haat; en dat neemt Hij uit **de** Heilige Schrift, en grift het Zijn volk in de ziel; en wie daarom **geene** diepe inwendige kennis van deze waarheden met zich omdraagt, ia verstoken van de kennis des eenigen en waarachtigen **Gods.**” „**Ik, de HEERE,** haat het kwade.” **Zoo** de Heere **dan** het kwade haat, dan heeft hij ook een afkeer van alles, dat het kwade zou inwilligen of **aanmoedigen**, hetzij dan in welke werking of onder welke gedaante. Het geweten ; waaraan des **Heeren** haat tegen het kwade geopenbaard is, deelt ook werkingen en oefeningen tegen dat kwade aan den mensch mede. Wordt **zoo** iemand in de zonde verward of door de strikken des vleesches en des satans verzoekingén gevangen genomen; de plechtige getuigenis des **Heeren** : „**Ik, de HEERE** haat **het** kwaad,” die eens in zijne ziel gedropen is, werkt in hem; het geloof is **daaromtrent** in beoefening, en een **teeder** geweten brengt hem voor de **voetbank** des **Heeren**, om als klagende, zuchtende en kermende te belijden, welk een vuile ellendeling hij is, in **zoo** door het kwade verstrikt te zijn; welk een monster van ongerechtigheid — welk een snood, bezoedeld en walgelijk **beest** hij **voor** den Heere is, dat hij **niet** zooveel **kwaad** in zijn hart beladen is, dat hem **geduriglijk** overwint en gevangen **neemt**.

Wederom heeft God in Zijn Woord gezegd, dat Jezus kwam „**om** te zoeken en zalig te maken dat verloren was.” „**Dit** is een **getrouw** woord, en aller aanneming waardig, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is ; om zondaren zalig te maken.” „**Hij** kwam niet om rechtvaardigen te roepen, **maar** zondaren tot bekeering.” Welk eene plechtige getuigenis ! — en die getuigenis (namelijk, derzelver geest en inhoud) brengt de Heere uit het **Woord over** tot de harten van **Zijn** volk. De ziel, welke **die getuigenis** ontvangt, zegt hoogst Verwonderd : „wie ben ik? — ach! eene arme, schuldige, vuile en bezoedelde ellendeling, diep bedorven en **verloren**, van den hoofdschedel aan tot den voetsool toe met walgelijkheden vervuld !” Als de Heere **op** eene zielverheugende wijze, barmhartig en genadig den zondaar in het hart stort, en eene getuigenis doet, dat Hij kwam,

om zondaren zalig te maken, **verlorenen te zoeken, en opstandelingen** in voorbijgaan van rechtvaardigen, tot bekeering te roepen, en dat Zijn bloed van alle zonden reinigt, dan onderhandelt het geloof met die getuigenis, kleeft aan haar vast, wordt daaromtrent geoefend en kan, **zoo het Gode behaagt**, het geloof nauw **daarmede** te vereenigen, niet van die getuigenis weggedreven noch verstooten worden. Het geloof heeft hier dus een groot werk te doen. Bestaan de werkzaamheden des geloofs in het vastkleven aan **Gods** getuigenissen, en bestaat het leven eens Christens in het aannemen en in beoefening brengen van die onderscheidene getuigenissen **Gods** — hetwelk zeker **zoo is** — dan is er **veel werks** voor het geloof te verrichten. Eet levend geloof is **geene** trotsche verzekering, noch **anti-nomiaansche** vrijmoedigheid, het siert zich **zelve** niet op met het kleed van een **valschen** vrede, om zich op het rustbed neder te leggen, of zich in de armen van een vleeschlievend gemak uit te strekken; maar het is eene werkende, bedrijvende en zich bewegende genade in de ziel; iets, dat dikwerf **hongert** en voedsel bekeert, dat dikwijls dorst en water verlangt; en **echter** door niets **anders** gespijsd en gelaafd wil worden, dan door hetgeen uit **Gods** mond **tot** het hart komt, Kent gij daarom zoodanige bewegingen, werkingen en oefeningen niet, dan bezit gij het levend geloof van **Gods** uitverkorenen ook niet. Is er in het geweten **geene** getuigenis aan het geloof, en **geene** oefening des **geloofs** met die getuigenis; als er niets aan het geloof geopenbaard wordt, en het geloof **geene** werkzaamheden met het geopenbaarde vertoont, hoe zou **men** dan nog twifelen, dan dezulken dood zijn, hetzij in de zonden of in eene belijdenis.

Wederom; als de ziel somtijds **verward** in de strikken der verzoeken zich van God afkeert en tot de gebrokene bakken des vleesches, die toch geen water houden, henen **spoedt**, en haar vermaak **bij** de afgoden zoekt, dan openbaart de Heere eene bestraffing aan de conscientie — eene plechtige getuigenis van Zijn groot ongenoegen over dit inwendig afwijken en verlaten van Hem, om ons eigen handenwerk te vereeren. „**De afwijker** zal in zijn hart met zijn eigen wegen vervuld worden.” „**Wie Ik** lief heb dien bestraf en kastijd **Ik**.” **Deze** getuigenis des **Woords**, **paart** zich met die der conscientie. **En nu** komt de **slingering** des **lichaams**, de kwelling van den onrustigen geest, **en** het zuchten en roepen der **ziel** onder den zwaren last van het ongenoegen **Gods**; het is eene getuigenis van den toorn **Gods**, van Zijn rechtvaardige gramschap om onze **beledigingen**, Hem aan gedaan. En meent **gij**, dat het geloof deze getuigenis van zich stoot, zeggende: „**Wat** stoor ik er **mij** aan, ik ben in het verbond; de rotssteen **waarop** ik **sta**, is vast genoeg; de zonden kunnen mij niet verdoemen;

een geloovige kan niet afvallen; mijne nieuwe natuur kan niet zondigen." Zulk **eene verwaande** vrijmoedigheid kent **het** geloof- niet. Het haat zulk **eene** taal, **schoon ze ongodvruchtige** belijders eigen is. Integendeel valt het geloof onder de inwendige getuigenis van **Gods** bestraffing, omhelst haar met gevoelige armen, **zoo** niet met de armen der toegenegenheid, neemt haar als Goddelijk aan, brengt haar in **beoefening**, belijdt voor God **hetgeen** de bestraffing tegen Hem getuigt **en** kleeft **zoo** de Goddelijke getuigenis aan, Wat God aan de **conscientie** betuigt, hetzij **voor** of **tegen**, het geloof neemt dat aan. Zegt **Hij** dat wij **oprechtelijk** tot Zijner eer leven — of anders, dat onze **bedrijven** Uit onoprechte bewegingen voortkomen? Het geloof neemt beide stilzwijgende aan. Betuigt de **Heere**, dat wij Zijne afwijkende kinderen zijn? Het geloof neemt het aan ; **en** in **zoo te doen**, handelt het met God daarop, **doet** de ziel voor den troon Zijner Majesteit **nedervallen**, en zich **zelve**n in stof en met schaamte verfoeien, Zie daar de gedaante eens **Christens**; niet hooggevoelende en ijdel vertrouwende, om zich te **verheffen**, niet als de hoogvliegende arend, de gansche oppervlakte van het **gezicht** onderzoekende, noch gelijk **eene rustelooze spreeuw van** tak tot tak **Gods** Woord rondgaande, alsof **het eene** boom ware, Het geloof is en betoont **zich eene** afhankelijke genade, die zich **dan** alleen beweegt, als de Heilige Geest in de raderen is, en niets aanneemt, dan hetgeen **van** boven wordt medegedeeld.

Indien deze dingen dan **alzo**o zijn, dan vinden wij bij Psalm **123 : 2**, ook de juiste gedaante des geloofs; daar is het: „**Gelij**k de **oogen** der knechten zijn op de hand hunner **heeren**; gelijk de **oogen** der dienstmaagd zijn op de hand harer vrouw; **alzo**o zijn onze **oogen** op den **Heere**, onzen God, totdat Hij ons genadig zij." Dan is de uitspraak van Josafat, toen hij van zijne vijanden omsingeld werd, ook de taal des geloofs; hoort ze: „**wij** weten niet, wat wij doen zullen ; maar onze **oogen** zijn op U." (2 Chron. 20 : **12c**). **Het** geloofsoog is derhalve op God; het verlangt Zijne openbaringen, en ziet uit en wacht op **Zijne** uitredding; het zucht naar eene getuigenis, naar de **toepassings** eens druppels van het Bloed der verzoening, naar de uitstorting Zijner genade, en dorst gelijk de droge en verzengde aarde naar den vroegen en spaden regen; het berust niet op eene verwaande vrijmoedigheid op iets, dat niets dan schijn en inbeelding is, maar enkel en alleen op hetgeen God door Zijnen Heiligen Geest tot de ziel spreekt. Het bekommert zich niet, als Martha, met veel dienens, met het huis op en neder te dreutelen, om de gunst van haren Gast, door **een** wel voorbereid middagmaal te winnen ; maar het zit met Maria aan Zijne voeten, om Zijne woorden te **hooren**. Het heeft **geene** gelijkheid aan den, door

den duivel bezetenen Gardareër, die zich **zelve**n met **steen**en sloeg, noch aan het vuile zwijn, dat zijne spijs uit de aards wroet en zich in het slijk wentelt tot dat het van de steilte af in de zee stort, maar, gelijk de genezen Gardareër, neemt het plaats „aan de voeten van Jezus, gekleed, en wel bij het verstand,” en Hem met liefde en dankbaarheid aanschouwende,, bidt het, bij dien Redder te blijven.

Daarom, mijne vrienden! hetzij dan in welken staat, of op wat hoogte gij in de bevinding zijt, aan **Gods** getuigenissen te kleven, sterkt u tot wijsheid en genade. Is het genadewerk des **Heeren** aanvankelijk in uwe harten? Ziet gij, onder Zijne onderwijzingen, wat ge van **nature zijt**, en dompelt Hij u in diepe overtuiging, „u voorstellende de zonden uwer jonkheid?” Kleef, wat ik u bidden mag! aan die getuigenis vast; laat u door wanhoop niet van die plaats verdrijven, noch door **vleeschelijke** vrijmoedigheid van die **plaats stooten**. Dartelt en speelt niet met deze overtuigingen ; lap het oude kleed der eigengerechtigheid maar niet op; zoek voor uw rusteloos gemoed **geene** rust in eene grondige leerkennis, van welke gij noch de kracht noch de zoetigheid gevoelt en kent; zoek de angsten uws gewetens niet te besussen, door te zeggen : „Als ik een der uitverkorenen ben, zoo zal ik wel zalig worden, en zoo niet, wat zal dan mijn onrust baren”; — kleef met ganscher ziel aan de getuigenissen **Gods**.

Heeft **God** u, uit de diepte van een verbroken hart te zuchten en te roepen gegeven? -- om te bukken voor Zijne waarheid? Kleef die getuigenissen aan ; de **HEERE** zal u niet beschamen. Misschien kent gij sommigen, aan wien de Heere meer dan aan u doet, bewijst Hij u slechts **eene**n schemerenden **lichtstraal** Zijner barmhartigheid **en** genade, en kunt gij uw aandeel aan het bloed des Lams schier niet bemerken, ei! kleef **toch** aan Zijne getuigenissen vast ; veellicht hebt gij rondom u, die u met verwaandheid willen bedekken, of u tot wanhoop terug zoeken te drijven ; deze willen u storten in dezelfde twijfelingen en angsten, waar zij mede te kampen hebben, en genen zoeken u tot een ijdel vertrouwen te voeren, waardoor zij **zelve**n opgeblazen zijn ; echter is het u tot wijsheid en genade, bij de getuigenis te blijven, die u tot God ontdekt heeft, en Hij kan in u dat geloof werken, waardoor gij u aan Zijne getuigenis wilt en kunt vastkleven.

Doch er zijn, die zeggen: „hoe weet ik, dat ik aan **Gods** getuigenissen kleef ?” — Ik antwoord met een andere vraag: „welke zijn de gewaarwordingen en gevoelens uws harten betrekkelijk dezelve?” — Goddeli. ke vrees, heilige eerbied, zielsoefening of bevend ontzag voor God? Weet gij van het hart voor God uit te storten? Is uwe begeerte tot Hem ? Gevoelt gij onderhandeling met Zijne

volmaaktheden? — Dan is er ook eene getuigenis van God in uwe ziel, en gij kleeft aan dezelve. Doch leidt uwe Godsdienst tot **ijdel** vertrouwen, eigengerechtigheid, hoogvaardigheid, valsche gerustheid en tot **eenen** zorgeloozen en lichtvaardigen zin, bedrieg u dan niet, want gij kleeft niet aan **Gods** getuigenis ; — of anders — gij hebt **geene** getuigenis van God, om er aan vast te kleven. **Zoo** de Heere uwer ziel een besef van Zijn ongenoegen geeft, wanneer gij Hem den nek hadt **toegekeerd**, waardoor schuld in uwe ziel en benauwdheid in uw gemoed gekomen zijn, het zal u tot wijsheid en genade zijn, om — gelijk de Heere bij Lev, 26 : 41 zegt -- „**een** welgevallen te nemen aan de straf uwer ongerechtigheid”, uwen mond in het **stof** te steken en voor Hem te belijden, dat gij een vuil monster **zijt** ; keer u niet ter zijde af tot een ijdel vertrouwen, waardoor de snede van **Gods** Woord zou verstompen, maar neem het aan met uw harte, omhels het met uwe conscientie, en kleef er aan vast, als eene getuigenis **Gods**. „**Ik** kleef vast aan **Uwe** getuigenissen.” Alles wat God aan de conscientie openbaart, hetzij dan **veroordeeling** of barmhartigheid, **eene** toelaching Zijner liefde of de fronsels van Zijn ongenoegen, eene getuigenis vóór of tegen de ziel — wat met kracht geopenbaard wordt aan en door den Heiligen Geest der ziel toegepast wordt — de ziel wordt door de aankleving dezer getuigenis op **eene** veilige en gezegende plek gehouden.

Maar ach ! de wereldsche aangelegenheden stellen niet zelden **zoo** vele hinderpalen in den weg, ten aanzien van het vastkleven aan **Gods** getuigenissen, Trouwens het is maar al te waar, dat een mensch **eene** waarheid belijdt te gelooven, waarbij hij zich toch moeielijk houdt. Dan eens belet hem „**de vreeze** der **menschen**, die **eenen** strik brengt,” aan de getuigenis **Gods** vast te houden. Nu is het de verkeerung met hen, die **geene vreeze** **Gods** bezitten; of daar overweldigt hem een aardsche geest, of **een** zorgelooze en lichtvaardige gestalte, die ingewikkeld door zijne natuur, ofschoon niet zelden van **doode** belijders **overge-**erfd, allen althans **eenige** dezer hindernissen, beletten **eenen** **mensch** in het vastkleven aan **Gods** getuigenissen. Op **eenen** anderen tijd beletten de verborgene lokazen, de strikken en **snaren** des satans hem in het vastkleven aan **Gods** getuigenissen; dan eens belet het de toejuicing van geestledige belijders, of de vleierij van **Gods** kinderen, door ons **hoogere** gedachten van ons **zelve**n te doen voeden, dan met de waarheid bestaanbaar is ; nu weder is het de etuurschheid en smaad, spotternij en verachting van hen, die in een vermeten vertrouwen voor zich **zelve**n berusten; en onnoemelijke hindernissen, die ons van het kleven aan **Gods** getuigenissen terughouden. Wat geestledige of **Godelooze** belijders ook mogen zeggen tegen ons, het werk

der conscientie, door God gewrocht, — het werk des geloofs is aan Gods getuigenissen, van hoedanigen aard ook, vast te kleven. Een kind van God kan niet, dan aan datgene, dat met kracht ontvangen, met licht, leven en gevoel door de ziel aangenomen en door Jehova toegepast is, vastkleven. Het is de band der bevindelijke vereeniging tusschen God en zijne ziel ; **het is** dat plechtige aangrijpen en vasthouden van God, en daarom ook stelt de natuurlijke zielsbedorvenheid zich tegen de begeerte der ziel, om die getuigenis vast te houden. „Ik kleef **vast** aan Uwe getuigenissen .” Ja ziele, kleef daar aan vast, wat het dan ook koste ; kleef er aan vast tot **elken** prijs; kleef die aan door kwaad en goed gerucht, kleef aan het gevoel, **aan** de bevindelijke Godsdienst, aan de levende Godzaligheid, aan' de innerlijke onderwijzingen des **Heilige Geestes**, en aan alles wat God der ziele inwerkt ; want die daar aan vasthouden, zullen niet beschaamd worden, De raaf moge over de druipende natte aarde vliegen, **om** haar dood aas te **ontdekken**, de duif kleve de arke aan, met den olijftak in haren mond.

De ondervinding heeft mij geleerd dat het vastkleven aan **Gods** getuigenissen voor vele misslagen bewaart. Als ik mij jaren terugdenk toen mijn gemoed niet bevestigd in de **waarheid**, en ik in groote beproevingen was ; toen ik rondom mij zag vallen lieve vrienden, dezen in dien, en genen in een anderen strik, terwijl **mijn** gemoed, geslingerd als het werd door deze stormen en rukwinden, evenwel aan **Gods** getuigenissen bleef vastkleven ; de plechtige overtuigingen **Gods**, in mijne ziel gewrocht, weerhielden mij van in te dringen in dingen, die ik niet kende, noch te steunen op **eene** leer, die mij niet bevindelijk geleerd was, Met weemoed heb ik sommigen mijner **vrienden**, **eerst** tot het Arminianisme en later tot het Socinianisme zien wegdrijven ; deze her- en een ander ging derwaarts ter zijde af. En wat weerhield **mij** dan? Niets anders dan deze krachtige overtuiging, door den **Heere** Zelf in mij gewerkt, van geheel en **alleen** aan **Gods** getuigenissen vast te kleven ; mij te houden aan wat ik gevoelde, te blijven bij wat ik kende, en daar alleen op te steunen, als de **eenige** kabel die mij van **eene algeheele** schipbreuk kon beveiligen. **Zoo** bewaarde mij de **Heere** door dien krachtigen, ofschoon onzichtbaren band, terwijl zij, die meer schenen te weten dan ik, **aan mijne rechter- en linkerzijde** jammerlijk omkwamen. Daarom kan ik **eenigszins** bij bevinding zeggen : „Ik kleef vast aan Uwe getuigenissen,” en sedert dien tijd heb ik ondervonden, dat het vastkleven aan **Gods** getuigenissen mijner conscientie het bestendigste voordeel aanbracht, en mij van alle kanten **zoo** wel met vrienden als met vijanden omringde, Maar op het einde brengt het vrede **in** de ziel,

II.

„**O HEERE ! beschaam mij niet.**” Gij merkt dus, dat het *niet* vastkleven aan **Gods** getuigenissen den **mensch beschaamd maakt, Zoo een** mensch **niet, bij elk** gevaar, bij iedere **opoffering, ten** allen koste aan **Gods** getuigenissen kleeft, hij zal beschaamd worden. Geeft hij zijn geweten der wereldsche voordeelen prijs, hij zal andermaal beschaamd gemaakt worden, **Zoo** hij niet **bij** de onderwijzingen des **Heiligen Geestes** aan zijne ziel blijft, **maar** **ter** zijde afgaat, hij zal beschaamd gemaakt worden. Die aan **Gods** getuigenissen vastkleeft, zal niet beschaamd worden, schoon er duizenden aan zijne rechter en linker hand zullen vallen ; want de Heere **eigent** Zich **den** zoodanigen toe, zegent en **be-**waart hem. „**O HEERE ! beschaam mij niet.**” Daar komen **oogen-**blikken waarin de ziel bevreesd is, beschaamd te zullen worden. Hoe vele en groote opofferingen kan ons onze Godsdienst kosten ! Ongetwijfeld zullen er hier zijn, die het **mij toestemmen**, dat aan den **eenen** kant niet de wereld met **zijne** bezittingen en **genietingen**, en aan den anderen kant een goed geweten kan gehouden worden ; dat de wereld zich niet ter **eener**, en de Godsdienst ter anderen zijde laat dulden, en daarom moet „**de** rooving uwer goederen met blijdschap aangenomen worden”, **en** „de smaadheid van Christus meerderen rijkdom geacht worden, dan de schatten van Egypte.” Was er somtijds geen vrees van arm te zullen worden ? Menigeen van **Gods** kinderen verontrusten zich, dat hunne Godsdienst hen tot het werkhuis zal brengen, daarom roepen zij : „**O HEERE ! beschaam mij niet,**” Hier heb ik deze opoffering te doen, daar word ik gedrongen de bron van winst op te geven en die middelen van bestaan te laten varen, ik heb klanten in mijn werk verloren ; ik heb weder iets anders moeten verlaten om des gewetens wil. „**O, Heere -beschaam mij niet.**” Dat ik elk het zijne geve ; bewaar mij om Uwen naam niet te oontereen, en „voed mij met het brood mijns bescheiden deels.”

Dan is een kind van God bevreesd dat het beschaamd **zal** worden in ‘die plechtige ure, die over elk en een ieder komen zal — de ure des doods. Wie gevoelt **geene** vrees van beschaamd te zullen worden, bij de eindelijke doortrekking van die duistere vallei ? „**Zou** mijne Godsdienst, in dien laatsten stond, ook door de zeef gaan en bedrog blij ken te **zijn.** „**O Heere ! beschaam mij niet**”, in dat plechtige uur, wanneer ik voor U zal moeten verschijnen, zonder eenige hulp of eenige steun, tenzij Gij het zelf zij t.” Doch mijne vrienden ! die aan **Gods** getuigenissen kleeft, gij zult niet beschaamd **worden.** Die kennis — **bevin-**delijke kennis heeft aan **eenen** vertoornden — maar ook **eenen** vriendelijken God; die de onderwijzingen des **Geestes** in zich.